

ADVIES

Voor: Staatssecretaris van Financiën
Van: Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag
Betreft: Advies "Samenwerking met gemeenten"
Datum: 17 november 2020

Adviesvraag

De Belastingdienst vraagt de BAK om advies over de samenwerking met gemeenten. De uitgangspunten voor en afspraken over die samenwerking zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak Ondersteuning door gemeenten van gedupeerden kinderopvangtoeslag regeling d.d. 26 oktober 2020. De BAK heeft dit plan van aanpak ontvangen. In de adviesvraag stelt de Belastingdienst het volgende: "Gemeenten hebben de expertise in huis om gedupeerden op de verschillende leefgebieden hulp te bieden. Tegelijkertijd voelen we ons als Belastingdienst verantwoordelijk dat gedupeerden zich ook echt geholpen zullen voelen.

De Belastingdienst heeft de volgende vragen aan de BAK:

1. Wat vindt de BAK van het plan van aanpak?
2. Wat zijn verbeterpunten?
3. Wat zijn risico's?
4. Welke rol kan de Belastingdienst innemen ten aanzien van het borgen van de verantwoordelijkheid van de gemeenten? Dus, op welke wijze kunnen we vaststellen of ouders zich ook daadwerkelijk geholpen voelen door gemeenten?"

Advies

De BAK heeft het voorstel besproken, en daarin het door de BAK opgestelde waardenkader meegewogen.

De BAK constateert het volgende:

- De notitie straalt nog niet uit dat dit probleem echt wordt gezien als een gezamenlijk probleem van Belastingdienst en gemeenten.
- Het voorstel zit procesmatig stevig in elkaar, maar geeft te weinig inhoud en aanbevelingen over de op te zetten -niet vrijblijvende- infrastructuur. Wat mist is:
  - een concrete planning van uit te voeren activiteiten door Belastingdienst en gemeenten
  - een toolkit voor gemeenten
  - een plan om te zorgen dat alle gemeenten meedoen
  - aanpak voor het maken van collectieve afspraken met grote schuldeisers

- verwijzingen naar hoe de ondersteuning in de praktijk kan werken
- een afspraak over escalatie: wat doen gemeenten en Belastingdienst als fouten in het uitvoeringsproces worden geconstateerd?
- Gemeenten hebben zich nog lang niet (allemaal) georganiseerd. Een afspraak met de VNG is nog geen afspraak met alle gemeenten. Wat wordt georganiseerd om te zorgen dat ouders in gemeenten die geen actie ondernemen, niet buiten de boot vallen? En welke noodvoorziening is er als de ondersteuning in een aantal gemeenten niet goed loopt?
- De BAK waarschuwt dat de dienstverlening aan getroffen ouders niet -volledig- in de bestaande dienstverlening van gemeenten moet worden 'geperst'. Voor deze groep zullen deels andere interventies en ondersteuning nodig zijn, dan voor andere doelgroepen in het sociaal domein.
- De BAK wijst op het risico dat de gemeenten de ouders om wie het gaat, niet kan vinden. De eerste ervaringen (in Eindhoven en Rotterdam) laten zien dat het veel moeite kost om gedupeerde ouders over te halen zich te melden. De BAK vindt dat het afgesproken instrumentarium om ouders te bereiken vooral bestaat uit klassieke oplossingen, die mogelijk voor deze groep niet zullen werken. Temeer omdat het wantrouwen in de overheid zich waarschijnlijk niet beperkt tot de Belastingdienst.

Perspectief

De BAK denkt dat met een aantal interventies het plan van aanpak tot een beter resultaat zal leiden.

De BAK geeft de staatssecretaris het volgende mee:

- Maak een stevig gezamenlijk uitvoeringsprogramma, dat duidelijk maakt dat je hier als 1 overheid aan werkt. Laat dit plan van aanpak het begin zijn van een gezamenlijke beweging.
- Deel al bestaande goede voorbeelden en maak inzichtelijk wat de dilemma's en vraagstukken zijn die spelen bij de ondersteuning van de getroffen ouders.
- Zoek een gezamenlijk gezicht bij het uitvoeringsprogramma: een persoon die de verbindende schakel is tussen de Belastingdienst en gemeenten, en die het gezicht is voor ouders. Een onafhankelijke en gemakkelijk toegankelijke persoon. Iemand met 'smoel' die actief op zoek gaat naar getroffen ouders. Denk daarbij ter inspiratie aan de ambassadeurs om jongeren aan het werk te krijgen, of een ombudsmanachtige rol.
- Markeer de ondersteuning aan getroffen ouders duidelijk ten opzichte van de reguliere werkwijze in het sociaal domein. De BAK ondersteunt de in Rotterdam gemaakte keuze om - gezien het grote aantal getroffen ouders - te kiezen voor een aparte organisatie, waarin de gemeentelijke ombudsman ook een belangrijke rol speelt. Een organisatie die uiteraard wel op allerlei manieren vervlochten moet zijn met de gemeentelijke uitvoeringspraktijk in het sociaal domein.
- Zet alternatieve communicatie-instrumenten in, zoals intermediairs, storytelling, peer-to-peer contact, facebook, etc. en zorg dat gemeenten elkaar daarbij helpen. Zoek hierin actief de inbreng van het ouderpanel.
- Overweeg een centrumgemeente aan te wijzen. Dat wil zeggen, een gemeente in de regio waar relatief veel getroffen ouders wonen. Deze centrumgemeente kan kennis en ondersteuning leveren aan andere gemeenten in de regio, waar de opgave minder omvangrijk en dus ook lastiger te organiseren is. Hierdoor ontstaat meer volume en slagkracht.

-
- Organiseer een noodvoorziening / achtervang voor gemeenten waar het niet goed loopt. Een noodvoorziening die is verbonden met de gemeenten.

De BAK biedt aan om mee te denken over de inhoud van het uitvoeringsprogramma.